

Alytaus regiono
**Aplinkosauginio švietimo ir
visuomenės informavimo
programa**
2020-2022 metams

**Kaip rūšiuoti jau aišku.
Bet kodėl reikia tą daryti?**

**Žmogus nebeieško informacijos.
Informacija ieško žmogaus**

**Sąskaita – geriausias
aplinkosauginis švietimas?
Jau nebe.**

**Kas skirta visiems,
nejdomu nėra vienam**

**Visi rūšiuojantys žmonės
panašūs vienas į kitą.
Visi nerūšiuojantys
skiriasi**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Alytaus regiono aplinkosauginio švietimo ir visuomenės informavimo 2020–2022 metų programoje (toliau – programa) apibrėžiami Alytaus regiono aplinkosauginio švietimo ir visuomenės informavimo tikslai ir uždaviniai, numatomos programos įgyvendinimo priemonės ir veiksmai, apibūdinami laukiami rezultatai.

Alytaus regiono aplinkosauginio švietimo ir visuomenės informavimo programa parengta ir vykdoma, vadovaujantis:

Europos Parlamento ir Europos Tarybos direktyva apie visuomenės teisę susipažinti su aplinkosaugine informacija 2003/35/EB,

ES žiedinės ekonomikos veiksmy planu,

Lietuvos Respublikos Atliekų tvarkymo įstatymu,

Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014-2020 metais planu,

Alytaus regiono atliekų tvarkymo centro strateginiu veiklos planu 2020-2022 metams

Alytaus regiono atliekų tvarkymo planu 2014-2020 metams

Alytaus miesto, Alytaus rajono, Lazdijų rajono, Prienų rajono, Varėnos rajono, Birštono ir Druskininkų savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklėmis.

Programa parengta, įvertinant skirtingų visuomenės grupių poreikius ir interesus, atsižvelgiant į regione atliktus aplinkosauginės situacijos tyrimus, įvertinant jos ir komunikacijos priemonių pokyčius. Programoje numatyta aplinkosauginio švietimo ir visuomenės informavimo priemonių visuma atskiroms visuomenės grupėms, akcentuojant joms priimtinausias, lengviausias ir prieinamas informavimo būdus ir priemones.

Programą įgyvendina **Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras** (toliau – ARATC) kartu su Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistema kuriančiomis Alytaus miesto, Alytaus rajono, Lazdijų rajono, Prienų rajono, Varėnos rajono, Birštono ir Druskininkų savivaldybėmis.

II. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Aplinkosauginio švietimo ir visuomenės informavimo programos tikslas – didinti regiono gyventojų informuotumą apie aplinkai draugiško gyvenimo būdo svarbą, nuolat informuoti juos apie pokyčius ir naujoves aplinkosaugos srityje, skatinti visuomenę domėtis darnaus vystymosi idėjomis ir aktyviai dalyvauti kuriant švarią ir saugią aplinką, ugdyti aktyvią, pilietišką, atsakingai mąstančią visuomenę, turinčią pakankamai žinių ir aiškų supratimą apie atliekų tvarkymo svarbą gyvenimo kokybei.

Bendrieji tikslai:

didinti Alytaus regiono visuomenės supratimą apie atliekų tvarkymo reikšmę, ugdyti atsakingą visų visuomenės grupių požiūrį į saugios aplinkos vertybes;

skatinti aplinkosauginės elgsenos pokyčius bei visuomenės dalyvavimą aplinkosauginėje veikloje, siekiant mažinti atliekų kiekius, saugoti aplinką bei užtikrinti darnų regiono vystymąsi;

gerinti gyvenamosios aplinkos būklę, mokant ir ugdant gyventojų įpročius rūšiuoti bei atsakingai tvarkyti buityje susidarancias atliekas;

gerinti bendradarbiavimą su ugdymo, socialinėmis įstaigomis ir nustatyti konkrečius tikslus visų interesų grupių bendradarbiavimui pasiekti aplinkosauginės komunikacijos procese;

tobulinti ekologinio švietimo bei ugdymo metodus pagal pažangios visuomenės reikmes;

taikyti novatoriškus sprendimus, įtraukiant visuomenę į aplinkosauginę veiklą ir gerinant aplinkosauginį informuotumą;

skatinti visuomenę saugoti savitą regiono kraštovaizdį, rūpintis ir puoselėti gamtos vertybes;

propaguoti žiedinės ekonomikos principus, pristatant jų pavyzdžius ir akcentuojant vertybinius pokyčių svarbą.

Artimiausi programos uždaviniai:

siekti, kad visiems regiono gyventojams būtų prieinama informacija apie ARATC kuriamą ir plėtojamą atliekų tvarkymo sistemą bei jos pokyčius, jų svarbą ir naudą gyvenimo kokybei ir švarios aplinkos užtikrinimui;

nuolat informuoti visuomenę apie situaciją regiono atliekų tvarkymo srityje, atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, įrenginėjamus objektus, jų įtaką šiuolaikiškam atliekų tvarkymo procesui; supažindinti su atliekų tvarkymo būdais, informuoti apie atliekų tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus bei atliekų tvarkymo kaštus, nuolat pranešti apie skirtingų rūšių atliekų išvežimo grafikus, pateikiant atliekų tvarkytojų kontaktinę ir kitą atliekų turėtojams reikalingą informaciją;

sudaryti galimybes visuomenei išsakyti savo nuomonę, teikti pasiūlymus, priimant sprendimus atliekų tvarkymo klausimais.

Nuolat teikti informaciją atskiroms visuomenės grupėms apie neigiamą atliekų poveikį aplinkai bei žmonių sveikatai:

organizuoti tikslines informacines kampanijas, formuojančias atsakingą visuomenės požiūrį į aplinką, naujus elgesio su atliekomis įpročius,

organizuoti mokymus specialistams, kurie teiktų informaciją atliekų tvarkymo klausimais įvairių visuomenės grupių atstovams,

skatinti aplinkosauginio švietimo iniciatyvas regiono savivaldybėse.

Stiprinti įstaigų, bendruomeninių organizacijų bendradarbiavimą: siekti, kad seniūnijų darbuotojai, namų ūkių administratoriai, sodininkų ir garažų bendrijų savininkai gautų pakankamai žinių apie atliekų tvarkymą ir savo veikloje jomis vadovautųsi;

gerinti ekologinių žinių sklaidą ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo lavinimo mokyklose, skatinant pedagogus tikslingai mokyti jaunimą taupaus vartojimo, energijos, vandens, bioįvairovės, kraštovaizdžio bei išteklių saugojimo, pagarbaus elgesio su gamta ir aplinka.

Skatinti verslo iniciatyvas atliekų perdirbimo srityje, nuolat teikiant verslininkams informaciją apie atliekų perdirbimo galimybes.

III. ESAMOS SITUACIJOS APŽVALGA

Atliekų tvarkymo problematika

Europos Tarybos bendrojoje atliekų direktyvoje (75/442/EEB) atliekos apibūdinamos kaip „bet kokios medžiagos ar objektai, kurių turėtojas atsikrato ar yra įpareigotas atsikratyti“.

Lietuvos Respublikos Atliekų tvarkymo įstatyme atliekų apibrėžimas perkeltas iš ES bendrosios atliekų direktyvos.

Tarša atliekomis pripažįstama pavojingiausia aplinkos taršos forma. Atliekos yra susijusios su didžiuliais išteklių – tiek medžiagų, tiek energijos – nuostoliais, o jų tvarkymas ir šalinimas labai stipriai veikia aplinką.

Didėjant vartojimui didėja ir susidarantių atliekų kiekiai, todėl labai svarbu yra prevencinių priemonių, skatinančių mažesnę vartojimą įgyvendinimas, darnaus, aplinkai draugiško gyvenimo būdo propagavimas, žiedinės ekonomikos principų taikymas bei efektyvus atliekų rūšiavimas ir jų tvarkymas, naudojant pažangias technologijas.

Atliekų tvarkymas – tai nuo žmogaus veiklos atlikusių medžiagų surinkimas, pervežimas, apdirbimas, perdirbimas ar pašalinimas.

Atliekų rūšiavimas – tai perdirbti tinkamų žaliavų atrinkimas. Išrūšiuotos atliekos gali būti perdirbtos arba panaudotos kaip energijos šaltinis. Gaminant daiktus iš antrinių žaliavų mažiau teršiama aplinka. Kuo daugiau naudojama antrinių žaliavų, tuo daugiau sutaupoma gamtinių išteklių.

ES žiedinės ekonomikos veiksmų plane numatyta 2030 m. užtikrinti, kad būtų perdirbama 65 proc. komunalinių atliekų, perdirbama 75 proc. pakuočių atliekų ir sumažinti į sąvartynus išmetamų atliekų kiekį iki 10

---

proc. visų atliekų.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas numato, kad už komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą savo teritorijose yra atsakingos savivaldos institucijos. Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims).

Atliekų tvarkymas Alytaus regione

Alytaus regione atliekų tvarkymo sistemos veiklą organizuoja 2002 metais įkurtas Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras (ARATC).

Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras eksploatuoja atliekų tvarkymo ir šalinimo įrenginius, administruoja vietinę rinkliavą iš atliekų turėtojų už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, vykdo visuomenės informavimo ir švietimo programą apie atliekų tvarkymą.

Organizuodamas tvarkymo sistemą Alytaus regione, ARATC sėkmingai plečia atliekų tvarkymo plane numatytą infrastruktūrą ir paslaugas, nuolat šviečia ir informuoja visuomenę atliekų tvarkymo klausimais.

Pastaraisiais metais situacija regione atliekų tvarkymo srityje ženkliai gerėja. Kasmet mažėja sąvartyne šalinamų atliekų kiekiai, didėja perdirbamų ir kitaip panaudojamų atliekų. Per 10 metų nuo Alytaus regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno eksploatavimo pradžios (2008 m.) jame šalinamų atliekų kiekis sumažėjo daugiau kaip tris kartus.

Visose regiono savivaldybėse įrengtos didelių ir kitų atliekų surinkimo aikštelės, kurių tinklas pastaraisiais metais gerokai išplėstas – **iš viso regione veikia 19 aikštelių** – rūšiavimo centrų. Šiose aikštelėse surenkamų atliekų kiekis nuolat auga: nuo 2013 iki 2018 metų jis išaugo beveik 3 kartus.

2015-2018 m. pradėti eksploatuoti **mechaninio rūšiavimo ir biologinio apdorojimo įrenginiai**. Pradėjus eksploatuoti šiuos įrenginius, ženkliai išaugo perdirbtų ir kitaip panaudotų atliekų dalis.

Regiono sėkmingai vykdomas ir nuolat plečiamas **rūšiuojamasis atliekų surinkimas** – gyventojams sudarytos sąlygos rūšiuoti atliekas jų susidarymo vietose – namuose.

Individualių namų gyventojai miestuose ir miesteliuose yra aprūpinti konteineriais pakuočių bei antrinių žaliavų, stiklo ir maisto atliekoms. Patirtis parodė, kad gyventojams išdalinus individualius pakuočių ir antrinių žaliavų stiklo atliekų konteinerius (2012-2013 m. išdalinta daugiau kaip 30 tūkst. pakuočių ir antrinių atliekų konteinerių, 2014 m. – tiek pat stiklo pakuočių konteinerių) surinktų ir perdirbtų pakuočių kiekis ženkliai išaugo ir kasmet didėja.

Gerėjančiam rūšiavimui įtakos turėjo ir bendrojo naudojimo konteinerių aikštelėse pradėję budėti jų **prižiūrėtojai**. Pirmieji prižiūrėtojai buvo įdarbinti 2017 metais Alytaus mieste. Nuo 2019 metų prižiūrėtojai budi visų savivaldybių aikštelėse.

2018 m. ARATC pirmasis ir kol kas vienintelis Lietuvoje pradėjo atskirai rinkti **maisto ir virtuvės atliekas** iš individualių namų gyventojų bei biudžetinių regiono savivaldybių įmonių: ugdymo ir švietimo, sveikatos priežiūros ir kitų įstaigų, kuriose teikiamos maitinimo paslaugos.

Bendrovė įrašyta į atliekų tvarkytojų, turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus sąrašą, kuri pakuotes išskiria mišrių komunalinių atliekų apdorojimo procese, užsiregistravusi gamintojų ir importuotojų registre, gavusi veterinarinį patvirtinimą, kuris suteikia teisę biologinio apdorojimo įrenginiuose su energijos gamyba tvarkyti trečios kategorijos šalutinius gyvūninius produktus. Įmonė turi veterinarinį patvirtinimą, veiklai - šalutinių gyvūninių produktų ir (ar) jų gaminių vežėjas.

2019 metais atskiras maisto atliekų surinkimas pradėtas ir iš daugiabučių namų gyventojų. Atskiri konteineriai maisto atliekoms įrengiami **naujos kartos aikštelėse su požeminiais ir pusiau požeminiais konteineriais**. Tokie konteineriai 2019 metais pradėti eksploatuoti Birštono, Prienų rajono, Lazdijų rajono savivaldybėse, pradėti įrenginėti Alytaus miesto, Alytaus rajono, Varėnos rajono savivaldybėse.

2018 metais regione pradėta kurti **pakartotinio naudojimo sistema**, sėkmingai veikianči daugelyje Europos Sąjungos šalių, padedanti įtraukti bendruomenę į dalijomosi daiktais procesą ir leidžianti kiekvienam jo dalyviui tiesiogiai įsitraukti ir pajusti žiedinės ekonomikos principus.

2018 metais visose regione veikiančiose didelių gabaritų bei kitų atliekų surinkimo aikštelėse buvo pastatyti

---

daiktų mainų paviljonai, kuriuose priimami gyventojams nereikalingi, bet tolesniam naudojimui tinkami daiktai, kuriuos esant poreikiui galima pasiimti.

Daiktų mainų punktų veikla greitai išpopuliarėjo – juose noriai lankosi tiek norintys palikti senus daiktus, tiek norintys tarp jų pasiieškoti jiems reikalingų.

2019 metais baigtas **statyti pakartotinio daiktų paruošimo naudojimui centras „TikoTiks“**.

Aplinkosauginio švietimo svarba

Nuolatiniam kūrimo ir plėtros procese esanti atliekų tvarkymo sistema ir didėjantis visuomenės dėmesys aplinkos kokybei, siekis imtis aktyvių veiksmų saugant aplinką, propaguojant jai draugišką elgseną, reikalauja išskirtinio dėmesio ne tik nuolatiniam visuomenės informavimui, bet ir aktyviam komunikavimui su ja.

Nuolatinis bendravimas, profesionali komunikacija užtikrina ne tik reikiamų žinių perdavimą visuomenei, bet ir padeda kurti pozityvų įmonės įvaizdį, o gyventojai tampa sąmoningais atliekų tvarkymo sistemos sąjungininkais ir jos ambasadoriais.

Aplinkosauginio visuomenės švietimo ir informavimo apie aplinkosaugines problemas bei atliekų tvarkymo svarbą pabrėžiančios nuostatos yra įtvirtintos Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose bei Alytaus regiono savivaldybių dokumentuose.

Europos Sąjungos teisės aktai nustato atliekų tvarkymo principus bei prioritetus ir reikalauja imtis reikiamų priemonių bei užtikrinti, kad atliekos būtų tvarkomos nesukeliant grėsmės žmonių sveikatai ir nenaudojant aplinkai galinčių pakenkti procesų ar metodų.

ES aplinkos apsaugos teisė kuriama nuo 1970 m. Šioje srityje parengta ir galioja keli šimtai direktyvų, reglamentų ir sprendimų. Vis dėlto ES aplinkos apsaugos politikos veiksmingumas labai priklauso nuo jos įgyvendinimo nacionaliniu, regionų ir vietos lygmeniu.

Visuomenės teisę laisvai gauti informaciją ir dalyvauti, priimant sprendimus aplinkos apsaugos klausimais, reglamentuoja ES Direktyvos 2003/4/EB ir 2003/35/EB, Orhuso konvencija. Orhuso konvencijos ir ES direktyvų nuostatos ir reikalavimai yra perkelti į nacionalinius LR teisės aktus.

Visuomenės aplinkosauginio švietimo ir informavimo gaires reglamentuojančiuose dokumentuose akcentuojama visuomenės įtraukimo į aplinkosauginę veiklą svarba bei suprantamos ir kokybiškos informacijos pateikimo gyventojams būtinybė. Visuomenės suinteresuotumo tapti aktyvia aplinkosauginio judėjimo dalyve neįmanoma pasiekti be išsamaus ir kryptingo jos informavimo, kuris yra neatsiejama aplinkosauginių idėjų populiarinimo dalis ir būtina sąlyga.

Siekiant įtraukti visuomenę į aplinkosauginę veiklą, būtina, kad žmonės žinotų, kaip jų veikla gali daryti įtaką aplinkos kokybei, kokie yra galimi aplinkosaugos problemų sprendimo būdai bei kiekvieno visuomenės nario galimybė prisidėti prie šių problemų sprendimo. Žmonėms turi būti pateikiama kokybiška, suprantama ir naudinga informacija bei užtikrinta galimybė dalyvauti, pareikšti savo nuomonę, svarstant ir priimant sprendimus aplinkosaugos srityje.

Tinkamas visuomenės informavimas ir švietimas atliekų tvarkymo klausimais yra vienas svarbiausių ir Alytaus regiono atliekų tvarkymo centro (ARATC) uždavinių. Jo svarba akcentuojama bendrą regiono atliekų tvarkymo sistemą kuriančių savivaldybių Atliekų tvarkymo planuose, atliekų tvarkymo taisyklėse, savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo programose, ARATC strateginiame veiklos plane 2020-2022 metams.

Atlikti darbai

Aplinkosauginį visuomenės informavimą ir švietimą Alytaus regiono atliekų centras iki šiol vykde, įgyvendindamas Ekologinio švietimo programas 2010-2014 metams, 2015-2019 metams. Šių programų įgyvendinimas buvo neatsiejamas nuo atliekų tvarkymo sistemos plėtros ir naujovių joje diegimo bei nuolatinio ir sistemingo visuomenės informavimo apie tas naujoves bei jų svarbą.

Visose regiono žiniasklaidos priemonėse: periodiniuose spaudos leidiniuose, radijo, televizijos laidose, interneto portaluose gyventojai buvo nuolat informuojami apie atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, joje diegiamas naujoves, jų reikšmę atliekų tvarkymo sistemos kokybei ir švaresnės aplinkos užtikrinimui.

Visuomenė buvo nuolat informuojama apie įgyvendinamus naujus projektus, jų eigą ir svarbą, parengiant

---

ir dalijant skrajutes, lankstinukus, atmintines, įrengiant standus ir bendraujant tiesiogiai įvairių renginių metu.

Informuojant visuomenę ir komunikuojant su ja, buvo įgyvendinamos aplinkosauginio švietimo priemonės, skirtos įvairioms visuomenės grupėms, kiekvienai jų parenkant labiausia priimtina pateikimo formą. Skirtingo amžiaus moksleiviams organizuoti konkursai, parodos, interaktyvūs spektakliai, išleistos papildomam ugdymui skirtos priemonės.

Nuolat vyko susitikimai su žiniasklaidos atstovais, organizuotas jų rašinių konkursas, spaudos konferencijos, pristatymai. Politikai ir savivaldybių specialistai buvo kviečiami į konferencijas, vykdytus eksperimentus, seminarus.

Leidiniai

Įgyvendinant 2015-2019 metų Ekologinio švietimo programą, 2015 metais, išsiaiškinus regiono švietimo bendruomenės poreikius, buvo išleista nauja mokomojo leidinio „Langas“ redakcija (pirmas leidinys išleistas 2011 m.). Tai leidinys su praktinėmis mokomosiomis užduotimis, skirtas 7 klasių moksleiviams. Jame pateikta informacija apie Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemos kūrimo procesą bei jos plėtrą. Gausiai iliustruotame leidinyje pristatyti bendrieji ekologijos principai, jų svarba šiandienos pasaulyje, pateikiama įdomių faktų ir praktinių patarimų iš aplinkosaugos srities, aiškinama, kaip reikia elgtis, kad mus supanti aplinka būtų švaresnė ir saugesnė.

2017 metais išleistas informacinis leidinys, skirtas Alytaus regiono atliekų tvarkymo **centro 15 metų veiklos sukakčiai**. Informacija jame pateikiama lietuvių ir anglų kalbomis.

2017 metais regiono ugdymo įstaigų bibliotekoms gavo ekologinių pasakų knygą „**Kontis ir Tvarkius**“. Regiono bibliotekoms Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras padovanojo beveik 800 knygos egzempliorių: po tris knygas įteikta mokyklų bibliotekoms, po 2 – viešosioms bibliotekoms ir jų skyriams, po vieną – ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupėms. Knyga skirta 4-8 metų vaikams.

2019 m. įsigyta ir švietimo įstaigoms išdalinta ugdomojo turinio spalvinimo knyga „**Kontis ieško spalvų**“.

Kiekvienais metais ruošiami ir gyventojams platinami **lankstinukai, skrajutės, ruošiami standai** – šiose priemonėse glaustai pateikiama aktuali informacija. Kasmet parengiams ir išleidžiamas autorinio dizaino kalendorius.

Spektaklis

Pagal knygą „Kontis ir Tvarkius“ Alytaus lėlių teatras „**Aitvaras**“ **pastatė spektaklį**, kuris buvo rodomas ARATC organizotų renginių vaikams metu, taip pat užsakytas ir rodomas regiono švietimo įstaigose.

Parodos, konkursai, paskaitos, eksperimentai

2016 metais Alytaus regiono atliekų tvarkymo centre surengta vaikų darbų paroda. Įvairius darbelius iš atliekų kūrė VšĮ Alytaus miesto bendruomenės centro vaikai ir jaunimas.

Alytaus trečiojo amžiaus universitete 2016 m. gruodžio mėnesį buvo skaitoma **paskaita „Atliekų tvarkymo ypatumai Alytaus regione“**.

Kauno technologijos universiteto tyrėjų grupė, vadovaujama profesoriaus Gintaro Denafio, 2016 m. atliko **pakuočių atliekų tyrimą**. Lietuvoje tai buvo pirmas toks tyrimas, kurio tikslas – nustatyti, kiek ir kokių pakuočių atliekų susidaro ir kokia jų dalis yra tinkama perdirbimui.

2019 metais atliktas eksperimentas su sauskelnėmis. Kas pasikeistų jų atsisakius? Keturių mėnesių kūdikį auginanti šeima mėnesį laiko buvo atsisakiusi vienkartinį sauskelnę ir vietoje jų rinkosi daugkartines. Eksperimento vykdytojų išvada – naudoti daugkartines sauskelnes yra patogiau, ekonomiškiau ir ekologiškiau, o bent iš dalies atsisakius vienkartinį sauskelnę galima gyventi sukuriant gerokai mažesnę atliekų kiekį.

Bendradarbiaujant su VšĮ „Žalioji taška“ 2017 metais švietimo įstaigoms buvo išdalinta daugiau kaip 230 **rūšiavimo dėžių komplektų**, skirtų rūšiuoti viduje. 2018 metais švietimo įstaigoms išdalinta daugiau kaip 150 tokių rūšiavimo komplektų, 2019 metais – 149 komplektai. 2019 metais taip pat parengtas plakatas apie atliekų rūšiavimą daugiabučių namų gyventojams – 300 vnt.

2019 metais bendradarbiaujant su Alytaus neįgaliųjų užimtumo dienos centru, pasiūta 1000 vienetų daugkartinio naudojimo maišelių vaisiams bei daržovėms. Šie maišeliai kartu su skrajutėmis dalijami gyventojams, atvežusiems atliekas į stambiųjų ir kitų atliekų surinkimo aikštes.

2019 metais paskelbtas daiktų mainų punktų ir daiktų paruošimo pakartotiniam naudojimui **vardų parinkimo konkursas**. Jame dalyvavo daugiau kaip 400 žmonių, buvo pasiūlyta beveik 100 pavadinimų variantų. Iš jų komisija atrinko tris labiausiai konkurso reikalavimus atitikusius pavadinimus ir pateikė juos balsavimui. Daugiausia balsų surinko vardai „TikoTiks“ ir „Mainukas“, tad buvo nuspręsta „TikoTiks“ vardu pavadinti daiktų paruošimo pakartotiniam naudojimui centrą, o „Mainukais“ tapo daiktų mainų paviljonai. Konkurso nugalėtojams įteiktas prizas – edukacija „Grikuco“ sodyboje.

Renginiai, susitikimai, edukacijos

Prieš keletą metų pradėtos rengti ekskursijos į Alytaus regiono atliekų tvarkymo technologijų parką. Į šias ekskursijas atvyksta ne tik moksleivių, bet ir suaugusių žmonių grupės, kurioms pristatomos atliekų tvarkymo technologijos, o nuo 2019 m. „TikoTiks“ centre rengiamos ir edukacijos.

2015 m. ARATC technologijų centre lankėsi **Europos Komisijos delegacija**, 2017 m. – **Butano Karalystės**, 2019 m. – **Kambodžos Karalystės Aplinkos ministerijos ir Nacionalinės darnaus vystymosi komisijos atstovai**.

2016 ARATC kartu su VšĮ Pakuočių tvarkymo organizacija organizavo **rūšiavimo varžybas „Rūšiuok atsakingai“**. Varžybos vyko visose Alytaus regiono savivaldybėse jose vykusių bendruomenių švenčių ir kitų renginių metu. Varžybose dalyvavo per 500 dalyvių. Varžybų metu buvo galima atlikti testus, buvo diskutuojama su gyventojais.

2017 m. kartu su VšĮ Pakuočių tvarkymo organizacija organizuotos **atviros rūšiavimo pamokos su antrinių žaliavų panaudojimo edukacijomis** savivaldybėse vykusių bendruomenių švenčių metu. Antrinių žaliavų panaudojimo edukacijų metu vaikai buvo mokomi, kaip kūrybiškai panaudoti antrines žaliavas, pagaminant iš jų įvairių žaislų.

2018 metais kartu su Pakuočių tvarkymo organizacija šešiose Alytaus regiono savivaldybėse surengta šeši edukaciniai užsiėmimai, kurie vyko Alytaus miesto, Alytaus rajono, Birštono, Druskininkų, Prienų rajono ir Varėnos rajono savivaldybėse. Edukaciniai užsiėmimai surengti šiose savivaldybėse vykusių bendruomenių švenčių, kuriose dalyvavo nuo kelių šimtų iki kelių tūkstančių dalyvių, metu.

Rūšiavimo varžybų, pamokų, edukacijų metu ARATC specialistai bendravo su renginių dalyviais, diskutavo apie atliekų tvarkymą, pasakojo apie sukurtą regioninę sistemą, atsakinėjo į žmonėms iškilančius klausimus.

ARATC specialistai, bendradarbiaudami su regiono švietimo įstaigomis, visuomeninėmis organizacijomis rengė mokymus apie atliekų tvarkymą, dalyvavo viešose atvirose pamokose.

2017 metais ARATC bendradarbiavo su Alytaus rajono Alovės pagrindine mokykla, vykdant 1-8 klasių moksleivių ekologinį švietimą, ir su Veiverių kultūros bei laisvalaikio centru, informuojant gyventojus apie aplinkos tausojimą, atliekų vengimą, rūšiavimą ir jo svarbą, darnų vartojimą. Bendrovė prisidėjo organizuojant Žemės dienos renginį Alytaus mieste bei Prienuose organizuojant „Senių besmegenių sąskrydį“ – tai kūrybinė socialinė iniciatyva, kuria siekiama atkreipti dėmesį į pasaulinę klimato kaitos problemą – atšilimą ir šio reiškinio sukeltus padarinius, kurie dažnai keičia nusistovėjusias klimato taisykles bei koreguoja metų laikus.

2019 metais bendradarbiauta su Varėnos lopšeliu-darželiu „Pasaka“ vykdant priešmokyklinio amžiaus vaikų ekologinį švietimą atliekų tvarkymo klausimais ir organizuojant viktoriną „Mano žemė – mano namai“, Alytaus lopšeliu-darželiu „Du gaideliai“, įgyvendinant aplinkos apsaugos projektą „Vaikai – gamtos draugai“. ARATC specialistai dalyvavo ir pristatė Alytaus regiono atliekų tvarkymo aktualijas Alytaus Dainavos pagrindinėje mokykloje vykusioje respublikinėje mokinių konferencijoje „Pasaulio ateitis jaunimo rankose“.

ARATC atstovai dalyvavo atvirose ekologijos pamokose Alytaus šv. Benedikto gimnazijoje.

Jau keletą metų iš eilės Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras organizuoja renginius, skirtus **Europos atliekų mažinimo savaitei**. Pirmas toks renginys vyko 2017 metais - viso regiono mokyklų 1-6 klasių mokiniai buvo pakviesti dalyvauti renginyje „Išrūšiuosiu-pasipuošiu“.

Alytaus miesto teatre surengta popietė, skirta Europos atliekų mažinimo savaitei. Į ją pakviesti regiono moksleiviai mokėsi, kaip vengti atliekų, pirkti mažiau daiktų ir, žinoma, mažiau jų išmesti, nes net ir nereikalingais tapę daiktai gali atgimti naujam gyvenimui. Iš atliekų buvo gaminamos Kalėdų dekoracijos ir žaislai.

2018 m. organizuotas **originaliausias lesyklėlės, pagamintos iš vienkartinio plastiko, konkursas „Dar vienas gyvenimas“**. Konkurse buvo pakviesti dalyvauti visų Alytaus regiono savivaldybių ikimokyklinio ugdymo bei pradinių ugdymo klasių moksleiviai, dalyvavo 21 ugdymo įstaigos vaikai, sukūrė ir atsiuntė 156 lesyklėlių nuotraukas.

Vertinimo komisija išrinko gražiausias, išradingiausias, originaliausias, funkcionaliausias lesyklėles, visų jų kūrėjai buvo pakviesti į baigiamąjį konkurso renginį Alytaus miesto teatre. Čia buvo surengta visų lesyklėlių, kurias sukūrė į renginį pakviesti vaikai, paroda, parodytas lėlių teatro „Aitvaras“ spektaklis „Kontis ir Tvarkius“, sukurtas pagal to paties pavadinimo ekologinių pasakų knygą. Po spektaklio vyko įvairios edukacijos ir žaidimai, kuriuos vedė ARATC specialistai bei lėlių teatro aktoriai. Žaidimų metu jie bendravo su vaikais, jiems suprantama patrauklia forma buvo kalbama apie atliekų mažinimo svarbą, jų antrinį panaudojimą.

2018 metais **susitikimais su vietos bendruomenėmis** tapo dviejų naujų stambiųjų atliekų surinkimo aikštelių atidarymas. Lazdijų (Seirijuose) ir Varėnos (Kaniavos) rajonų savivaldybėse naujai įrengtos didelių gabaritų bei kitų atliekų surinkimo aikštelės buvo pristatytos vietos gyventojams. Daugelis jų į šio objekto pristatymą, kaip ir buvo prašyta, atėjo nešini iš namų paimtu nereikalingu daiktu, kurio vieta – didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje. Atvykę gyventojai pripažino, kad tai įdomus, naudingas ir reikalingas objektas. Pristatymo metu įteiktos skrajutės su informacija apie aikšteles.

2019 metais bendradarbiaujant su Alytaus miesto savivaldybe vyko mainadienis.

2019 metais surengti naujų objektų – daiktų mainų punktų ir daiktų paruošimo pakartotiniam naudojimui centro – pristatymai žurnalistams, Alytaus miesto švietimo įstaigų vadovams, Alytaus miesto savivaldybės administracijos darbuotojams.

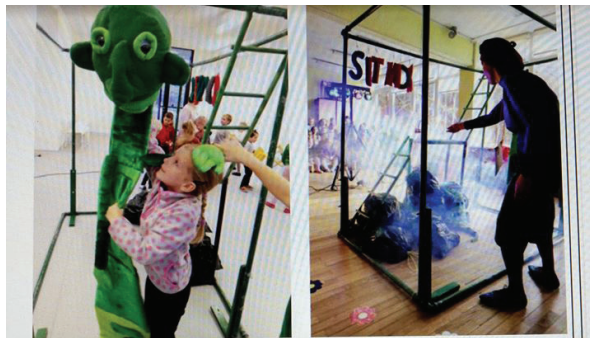
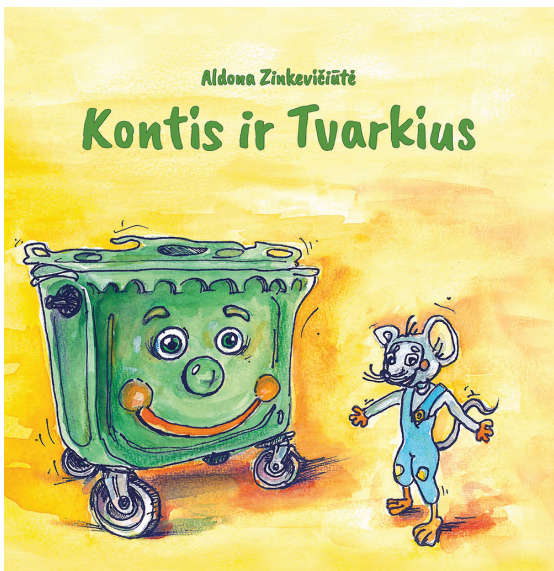
Metų pabaigoje surengtas **kalėdinių dekoracijų konkursas „Sužibėk!“** Jam buvo sukurta daugiau kaip 100 originalių kalėdinių dekoracijų, kurias kūrė ne tik vaikai, bet ir suaugusieji. Konkurso dalyviai buvo pakviesti į kalėdinę popietę „TikoTiks“ centre, nugalėtojams įteikti prizai, vyko loterija ir apklausa.

Informavimas žiniasklaidos priemonėse

Apie pokyčius ir naujoves atliekų tvarkymo srityje gyventojai nuolat informuojami per regionines žiniasklaidos priemones: informacija skelbiama spaudoje, televizijos bei radijo laidose, interneto portaluose, informacijos sklaidai ir komunikacijai nuo 2019 metų naudojamas TikoTiks profilis socialiniame tinkle Facebook.

Žiniasklaidos priemonėse skelbiami pranešimai, reportažai, interviu apie atliekų tvarkymo aktualijas.

Į aktualius klausimus atsakoma visuose regiono naujienų ir savivaldybių portaluose trasliuojamame informaciniame bloke, kuriame informacija atnaujinama vidutiniškai vieną kartą per savaitę.

Spektaklis visiems iki vieno paaiškina arba primena, kad rūšiuoti šiukšles – labai svarbu.

Kontis ir Tvarkius

Vel spektaklis, oi smagu! Jau einu į lauką prie Laisvės angelo ir laukiu draugės Gustės. Laukiu, laukiu ir laukiau... Ką čia mano tėte daro? Tiesiai iš dušo! O! Reikėjo laukti Rotašės aikštėje, o ne prie Laisvės angelo... Visi nerimavo... Kiek visko nutiko, kol čia sau laukiau.

Jau einu, kur reikia. Į lėlių teatrą „Aitvaras“. Jau mes vietoj, nusiviekame striukes ir einam žiūrėti. Oi, minute pavėlavome.

Šiukšintojai atnešė lūdną kėdę, kuri praliksmejo, kai ją išnešė kiti savanoriai, jau gerai! Žmonės (jie savanoriai – mano draugė Gustė ir, žinoma, aš), į jai skirtą šiukšliadėžę.

Spektaklis visiems iki vieno paaiškina arba primena, kad rūšiuoti šiukšles – labai svarbu, ir net pačios aktorės tai pamiršo. Mes su Guste grįžome labai laimingos. Daug špūdžių visiems.

Agnėla KUZNECOVAITĖ (9,8 m.)

Alytaus jaunimo centras
Jaunųjų žurnalistų kursai

NEGYVENKIME TARP ŠIUKŠLIŲ!

Visas didelių gabaritų atliekas vežkite į jų surinkimo aikšteles!

Artimiausia – Karjero g. 2, Takniškių k., Alovės sen. Tel. (8 646) 26 020. Dirba I-VII 8.00 – 20.00
seni baldai, langai, durys, dirbtiniai kėdės, natūralios, sausosios pašaragos, statybos ir grąžinimo, elektros ir elektronikos, pavojingos atliekos.

Priekaba – nemokamai! Tel. 8 618 80 494

*Ačiū.
Tu padarei mane laimingą**

* nes išrašavai!

UAB ALYTALYS REGIONO ATLIUKŲ TVARKYMO CENTRAS

Už neleistinoje vietoje paliktas atliekas gresia bauda iki 579 eurų!

Į mišriųjų komunalinių atliekų konteinerius

MEISTI
Prieš išmetant švares atliekas: šampūnus, kosmetiką, vaistus, maisto produktus, chemikalus, degalines, akumuliatorius, šaldiklius, popierinius servetėles, kvepalus, pakuotes, šerius, maisto atliekas, žaislus, vntarinius krepšius, šaldiklius, maisto produktus, kempinėtus, dantų šepetėlius, netvarkytas, dūktas kempinėtus, dulkių siurblius.

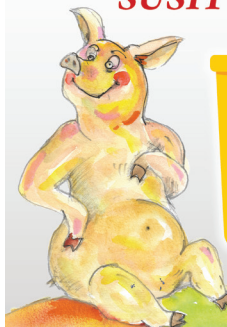
NEMESTYTI!
Žali, tamsios spalvos, kempinėtus, pakuotes, maisto atliekas, žaislus, vntarinius krepšius, šaldiklius, maisto produktus, kempinėtus, dantų šepetėlius, netvarkytas, dūktas kempinėtus, dulkių siurblius.

Pakuotes ir antrines žaliavas mesti į varpo formos konteinerius

UŽFIKSAVOTE TERŠĖJUS? Praneškite el. paštu info@arat.lt arba tel. (8 315) 78 242

Neišrūšiavęs atliekų, nesakyk SUSITVARKIAU!

Iš plastiko košės neišvirsi – palik jį čia!
PLASTIKAS

Trapaus gyvenimo šukės mesti čia!
STIKLAS

Ko akys norėjo, bet į pilvą netilpo!
MAISTO ATLIEKOS

Prasti popieriai? Palik juos čia!
POPIERIUS

Viską, kas liko ir kitur netiko.
MIŠRIOS ATLIEKOS

Yra dar kažkas? Visą vežk į aikšteles!
Atliekos akis bado, o tie, kas turi išvežti, to nemato?
Skambink (8 315) 75 599

IV. POKYČIAI IR PROBLEMATIKA

Aplinkosauginė situacija ir visuomenės požiūris į ją bei atliekų tvarkymo problemas keičiasi. Visuomenė tampa sąmoningesnė, o kartu ir reiklesnė bei smalsesnė, norinti žinoti ne tik kaip daryti, bet ir kodėl ji turi taip daryti.

Tačiau daugeliui atliekų turėtojų atliekų tvarkymas pirmiausia asocijuojasi su rinkliava už atliekų tvarkymą ir nuostata, kad atliekų tvarkymas tėra jų surinkimas ir išvežimas. Norint keisti šį požiūrį, būtina nuolat teikti informaciją apie atsakingo elgesio su atliekomis reikšmę mūsų gyvenimo kokybei, apie globalias su atliekų tvarkymu susijusias problemas, aiškinti atliekų tvarkymo sistemos plėtros būtinybę ir įdiegiamų naujovių svarbą.

Daugeliui žmonių vis dar atrodo, kad naujovės atliekų tvarkymo srityje turėtų daryti įtaką rinkliavos mažėjimui. Todėl labai svarbu paprastai ir suprantamai aiškinti, už ką yra mokama rinkliava, kaip veikia atliekų tvarkymo sistema, kas yra atsakingas už atskirų jos funkcijų vykdymą.

Pastaraisiais metais Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemoje įvyko daug esminių pokyčių: pastatyti mechaninio rūšiavimo bei biologinio apdorojimo įrenginiai, išplėstas stambiųjų ir kitų atliekų aikštelių surinkimo tinklas, gyventojai aprūpinti individualiais rūšiavimo konteineriais, pradėtas atskiras maisto atliekų surinkimas ir iš individualių, ir iš daugiabučių namų gyventojų. Įrenginėjamos aikštelės su naujos kartos požeminiais ir pusiau požeminiais konteineriais, pradėjo veikti daiktų surinkimo ir ruošimo pakartotiniams naudojimui sistema.

Apie juos visus visuomenė buvo nuolat informuojama. Tačiau kiekvienos naujovės atsiradimas pareikalauja ir kitokio gyventojų elgesio, kuris pirmiausia priklauso nuo požiūrio ir žinojimo, ką daryti, kaip daryti ir kodėl reikia tą daryti.

Per daugiau kaip 15 metų nuo regioninės atliekų tvarkymo sistemos kūrimo pradžios dauguma gyventojų išmoko ir įpratę rūšiuoti atliekas. Tačiau įgyvendinant teisės aktų reikalavimus ir plečiant rūšiuojamąjį atliekų surinkimą, visiems atliekų sistemos dalyviams iškyla nauji reikalavimai ir tai sulaukia priešiškos reakcijos, nes naujovės reikalauja keisti nusistovėjusius įpročius, o to daryti niekas nenori.

Nauji reikalavimai kyla ir informuojant visuomenę bei komunikuojant su ja. Įvairiausios informacijos srautas pastaruoju metu yra labai didžiulis. Neretai tame sraute pasitaiko prieštaringos, nepatikrintos informacijos.

Todėl komunikuojant su gyventojais labai svarbus tampa pasitikėjimas, patikimų žinių skleidimas ir nuoseklumas. Labai didžiulę svarbą įgyja tiesioginė komunikacija ir maksimalus visų kitų visuomenei prieinamų medijų išnaudojimas.

Svarbu nuolat teikti kiekvienai visuomenės grupei prieinamą ir suprantamą informaciją, kuri skatintų pozityvų požiūrį į atliekų rūšiavimą ir motyvuotų elgesio šioje srityje pokyčius, ugdytų supratimą, kad atliekų tvarkymas ir investicijos į šią sritį nėra kažkieno užgaida, o būtinybė ir tiesioginė kiekvieno atliekų turėtojo pareiga.

Atliekų tvarkymo aktualijos vis dar tebėra jautri tema daugeliui žmonių, tačiau susidomėjimas ja nuolat auga. Tai neišvengiama, nes atliekų tvarkymas paliečia kiekvieną žmogų.

Pastebėtina, kad iki šiol visuomenėje vyravusias neigiamas nuostatas apie atliekų tvarkymą keičia sąmoningas suvokimas, kad rūšiuoti atliekas, mažinti vartojimą, ypač atsisakant vienkartinį pakuočių, plastiko maišelių, būtina. Atliekų nerūšiavimas, neatsakingas elgesys tampa nebemadingu ir smerktinu.

Aplinkosauginio švietimo ir visuomenės informavimo programa 2020-2022 metams parengta, įvertinant besikeičiantį visuomenės požiūrį į atliekų tvarkymą bei tvarų naudojimą, komunikacijos priemonių prieinamumą ir poveikį atskiroms visuomenės grupėms.

Pastaraisiais metais visuomenės informavimas aplinkosauginiais klausimais yra labai aktyvus ir sulaukiantis didelio susidomėjimo. Tą būtina išnaudoti didinant žmonių motyvaciją rūšiuoti, įtraukiant juos į atliekų tvarkymo sistemą kaip aktyvius jos dalyvius ir partnerius, kurie yra suinteresuoti tos sistemos plėtra ir nuolatiniu atnaujinimu.

Todėl Aplinkosauginio švietimo ir visuomenės informavimo programa parengta, **įvertinant regiono ypatumus, aktualiausias problemas atliekų tvarkymo srityje, gyventojų nuomones ir orientuojantis į skirtingas visuomenės grupes, numatant kiekvienai grupei aktualios informacijos sritis ir priimtinas bei suprantamas jos pateikimo būdus.**

Akivaizdu, ir ankstesnių metų patirties rodo, kad, kad skirtingos visuomenės grupės skirtingai suvokia atliekų tvarkymo problemas, skirtingai vertina neatsakingai tvarkomų atliekų keliamas grėsmes, skirtingai

---

reaguoja į naujoves, pareikalaujančias keisti nusistovėjusius įpročius. Todėl jų požiūriui ir atsakingam elgesiui formuoti reikalinga skirtingo turinio ir informacija bei jos pateikimo būdai ir priemonės.

Sėkmingam Aplinkosauginio švietimo ir visuomenės informavimo įgyvendinimui būtina plati visuomenės informavimo kampanija, kuri būtų:

- šiuolaikiška
- operatyvi
- nuosekli
- individualizuota
- visuotinė
- tęstinė.

Įgyvendinant Aplinkosauginio švietimo ir visuomenės informavimo 2020-2022 metams numatoma tęsti iki šiol vykdytą intensyvią informacinę šviečiamąją veiklą, papildant ją naujomis priemonėmis, atsižvelgiant į pasikeitusias gyventojų informavimo galimybes, populiariausius komunikacijos šaltinius ir būdus.

Svarbu išlaikyti ligšiolinį sistemingą ir nuolatinį informacijos srautą, orientuojantis ne į kiekybinius, o į kokybinius komunikacijos rodiklius, siekiant užtikrinti, kad informacija ne tik pasiektų adresatą, bet ir formuotų jo asmeninę atsakomybę už atliekų tvarkymo kokybę.

Tam reikalinga nuolatinė intensyvi ir tęstinė informavimo kampanija, kuri suteiktų gyventojams ne tik žinių, bet ir įtrauktų, leistų pasijusti atliekų tvarkymo proceso dalyviais.

V. VEIKSMAI IR PRIORITETAI

Aplinkosauginio visuomenės sąmoningumo ugdymas – labai svarbi Alytaus regiono atliekų tvarkymo centro veiklos sritis.

Įvertinant sisteminius ir visuomenės požiūrio į atliekų tvarkymą bei atsakingą vartojimą pokyčius, aplinkosauginis švietimas turi pereiti į kokybiškai naują etapą – nuo informacijos apie sistemą pateikimą eiti link visuomenės sąmoningumo didinimo, ugdant nepakantumą beatodairiškam vartojimui ir neatsakingam elgesiui su atliekomis.

Aplinkosauginis sąmoningumas, kaip viena svarbiausių darnaus vystymosi, aplinkos kokybės palaikymo ir tobulinimo prielaidų, gali būti pristatomas plačiajai visuomenei ar atskiram asmeniui kaip aplinkai palankus veiksmas, vykdomas bet kurioje gyvenimo srityje: darbe, laisvalaikiu ir socialinėje veikloje, taip pat kaip aktyvus dalyvavimas priimant sprendimus darnaus vystymosi klausimais ir suvokiant savo asmeninį indėlį į saugesnės aplinkos kūrimą.

Į šio poreikio ugdymą ir yra orientuota Alytaus regiono Aplinkosauginio švietimo ir visuomenės informavimo programa 2020-2022 metams. Joje numatytos priemonės yra skirtos:

- nuosekliam visuomenės informavimui apie gyvenamosios aplinkos būklę ir atliekų tvarkymo svarbą jos kokybei;
- regionui aktualiausių atliekų tvarkymo problemų akcentavimui;
- elgesio su atliekomis pokyčių skatinimui bei diegimui;
- pilietinio aktyvumo skatinimui;
- atliekų vengimą įtakojančių įpročių ugdymui;
- visų visuomenės grupių įtraukimui į aplinkosauginius projektus ir programas;
- aplinkosauginių idėjų ir atsakingo požiūrio į atliekų tvarkymą populiarinimui;
- ekologiškai atsakingos visuomenės ugdymui;
- žiedinės ekonomikos principų aiškinimui ir įgyvendinimui.

Institucijų bendradarbiavimas

Išaugus visuotinės aplinkosauginės informacijos srautui, gyventojams nėra lengva jame susivokti, atskirti esminius, praktinius dalykus nuo deklaratyvių tezių ir pseudo siekius nuo realių reikalavimų. Todėl pateikiama informacija turi būti labai aiški, tiksli ir patikima bei turėti grįžtamąjį ryšį, t.y., duoti rezultata.

Tuo turėtų būti suinteresuotos visos už aplinkosauginę situaciją regione atsakingos institucijos: Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras, savivaldybės, visuomenės sveikatos biurai, ugdymo įstaigos.

Šių institucijų tarpusavio bei visų jų aktyvus bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis užtikrintų efektyvų aplinkosauginį informuotumą ir nuolatinį jo gerinimą.

Labai svarbu, kad žinios apie aplinkosauginius sprendimus, naujus reikalavimus šioje srityje, pokyčius atliekų tvarkymo sistemoje visuomenę pasiektų pačioje pradinėje stadijoje. Tai leidžia paruošti visuomenę jos laukiantiems pokyčiams bei įtraukti ją į diskusijas ir svarstymus, įgalina plačiau nušviesti aptarinėjamą problemą, išsamiai ją išanalizuoti ir sudaryto prielaidas konfliktinėms situacijoms išvengti bei priešiškamumui mažinti.

Svarbu, kad visuomenė taptų aktyvia aplinkosauginių projektų dalyve ir jų formuotoja, o ne liktų tik pasyvia stebėtoja ir vertintoja.

Regiono sukūrus vieningą atliekų tvarkymo sistemos modelį, būtinas regiono savivaldybių aplinkosaugos specialistų veiklos koordinavimas aplinkosaugos klausimais. Tai užtikrintų vieningos informacijos sklaidą regione ir leistų racionaliau naudoti lėšas bei kitas aplinkosauginiam švietimui būtinas priemones. Kartu būtų užtikrinta tolygi aplinkosauginių iniciatyvų ir informacijos sklaida regione – iki šiol kaimų gyventojai šios informacijos gauna vis dar mažiau nei gyvenantys didžiuosiuose miestuose. Šis skirtumas šalintinas atskiroms visuomenės grupėms organizuojant skirtingas ekologinio švietimo priemones ir informavimui pasirenkant joms priimtinausias ir lengvai prieinamas informavimo priemones.

Kelerių pastarųjų metų patirtis rodo, kad glaudžiausias bendradarbiavimas vyksta tarp Alytaus regiono atliekų tvarkymo centro ir savivaldybių aplinkosaugos skyrių specialistų. Jiems būtina teikti pačią naujausią informaciją, pavyzdžiui, siunčiant naujienlaiškius. Juose turėtų būti pateikta, kas naujo per tam tikrą laikotarpį įvyko regioninėje atliekų tvarkymo sistemoje, kokie klausimai iškilo, kokie jų sprendimai buvo surasti. ARATC ir savivaldybės bei jų aplinkos apsaugos skyriai turėtų būti nuolat tarpusavyje diskutuojantys partneriai, besikeičiantys pasiūlymais ir patirtimi.

Į informacijos apie aplinkosaugines iniciatyvas sklaidos procesą būtina įtraukti religines bendruomenes. Lietuvos Respublikos visuomenės aplinkosauginio švietimo strategijoje pabrėžiama, jog „beveik visos religinės bendrijos skelbia pagarbą gamtai ir darną su visa gamtos kūrinija. Ši nuostata neatsiejama nuo visos religinio švietimo veiklos. Šiandienos visuomenė kenčia nuo netikrų vertybių pasirinkimo, moralės ir etikos normų nepaisymo, nuo neprotingo žmonių tarpusavio bei žmonių ir gamtos ryšio supratimo. Religinės bendrijos, turėdamos stiprias tradicijas ir švietėjišką bazę, gali labiau padėti žmogui orientuotis šiandienos situacijoje, ypač, jei skelbiamas žodis skatins išpažįstančiuosius imtis aktyvios veiklos“.

Pamaldų bažnyčiose metu galėtų būti skelbiama informacija apie rengiamas specifinių atliekų srautų – elektros ir elektroninės įrangos, didžiųjų atliekų, statybos ir griovimo atliekų, buities pavojingų atliekų surinkimo akcijas, organizuojamas paskaitas ar kitus renginius atliekų tvarkymo tematika, primenama, kad aplinkos tausojimas atsakingas vartojimas yra kiekvieno fundamentalias vertybes išpažįstančio ir jas gerbiančio asmens pareiga.

Atliekų turėtojų elgesio kontrolė turi tapti nuolatine prevencine ekologinio švietimo priemone, kurios įgyvendinimą turi garantuoti ne tik Alytaus regiono atliekų tvarkymo centro Kontrolės padalinio veikla, bet ir glaudus policijos, aplinkos apsaugos agentūrų pareigūnų ir vietos bendruomenių bendradarbiavimas, jiems rengiant bendrus patikrinimus, reidus kartu su aktyviais bendruomenių nariais, bendrijų primininkais, vyresniųjų klasių moksleiviais, aplinkosauginio judėjimo savanoriais.

Bendravimui su visuomene ir žinių sklaidai turėtų padėti ir prie konteinerių aikštelių budintys prižiūrėtojai, turintys tiesioginį ryšį su gyventojais.

Aplinkosauginiam švietimui pereinant į kokybiškai naują – sąmoningumo didinimo etapą – būtinas glaudus ir nuolatinis bendradarbiavimas su savivaldybių švietimo skyriais ir ugdymo įstaigomis. Pedagogai ir moksleiviai turėtų tapti atsakingo elgesio su atliekomis ambasadoriais, keičiančiais suaugusiųjų požiūrį ir įpročius į rūšiavimą bei vartojimą.

Vykdamas aiškinamąjį darbą apie užterštos ir neatskingu žmogaus elgesiu toliau teršiamos aplinkos povei-

---

kį žmogaus sveikatai turi aktyviai dalyvauti visuomenės sveikatos centrų ir biurų specialistai, medikai. Su jais rengtini atskirų visuomenės grupių susitikimai; informacija apie darnaus vartojimo, atliekų rūšiavimo būtinybę, aplinkos įtaką žmogaus sveikatai skelbtina pirminės sveikatos priežiūros centrų stenduose; iš medikų žmonės gautų ta tema išleistą dalomąją medžiagą, kuri kartu su žodine informacija turėtų didesnį poveikį ir įtaigą.

Visuomenės sąmoiningumo ugdymui ir aktyviam jos įtraukimui į atliekų tvarkymo procesą labai svarbus platus ir patrauklus visų įgyvendinamų priemonių nušvietimas. Tam būtina naudoti tiek tradicines žiniasklaidos priemones, tiek naujas medijas, pateikiant atitinkamai paruoštą informaciją.

Tradicinėse žiniasklaidos priemonėse tikslinga rengti nuolatinės ekologiniam švietimui skirtas rubrikas, kuriose būtų skelbiama įtaigi tekstinė bei vaizdinė informacija.

Informaciją būtina skelbti ne tik naujienų, bet vietos bendruomenių interneto portaluose, socialiniuose tinkluose, inicijuoti diskusijas aplinkosauginėmis temomis.

Renginiai ir akcijos

Viena populiariausių ir efektyviausių priemonių aplinkosauginei informacijai skleisti yra tiesioginiu bendravimu pagrįsti renginiai, akcijos ir eksperimentai, kurie įtraukia įvairaus amžiaus žmones dalyvauti ir moko juos suvokti atliekų tvarkymo sistemą. Suvokdami procesus ir būdami jų dalyviais, gyventojai daug greičiau tampa sąmoningais šios sistemos kūrimo partneriais, o ne jos kritikais.

Svarbu, kad šių renginių forma bei turinys būtų patrauklūs visuomenei, skatintų jos domėjimąsi aplinkosauginėmis aktualijomis ir formuotų teigiamą požiūrį į jas.

Renginiai turėtų būti pakankamai siauros tematikos, pvz.: apie pavojingas atliekas, medicines atliekas, žaliąsias atliekas, atliekų rūšiavimą, vartojimo optimizavimą, tolesnį atliekų panaudojimą. Renginių metu akcentuojant vienai problemai skirtą informaciją, ji būtų ir išsamesnė, ir ilgaamžiškesnė.

Kiekvieno sezono pradžioje tikslinga organizuoti demonstracinius-švietėjiškus projektus, pateikiant praktinius elgesio su skirtingų rūšių atliekomis pavyzdžius: pavasarį – švarinimosi talkos ir jų metu surinktų atliekų tvarkymas, akcentuojant, kad atliekas neužtenka surinkti – jas reikia tinkamai sutvarkyti. Vasarą tikslinga rengti projektą, susijusį su žaliųjų atliekų kompostavimu, rudenį – statybos atliekų išvežimu ir kt.

Įvertinant tai, kad pastaraisiais metais vyksta intensyvi regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtra, tikslinga 1-2 kartus per metus organizuoti savivaldybių tarybų nariams, administracijų specialistams, aplinkosaugininkams, žiniasklaidos atstovams skirtus pristatomuosius renginius, pvz. konferencijas, kuriose būtų pristatomos įdiegtos ir planuojamos įdiegti naujovės, demonstruojama, kaip veikia naujos technologijos ir pateikiama informacija, kokią naudą tai duoda visuomenei.

Taip pat būtina inicijuoti ir organizuoti konkrečioms visuomenės grupėms skirtus renginius, įvertinant amžių, socialinę padėtį, gyvenamąją vietą, profesiją ir t.t. Tokie renginiai irgi galėtų tapti tradiciniais. Pvz.: konkursai moksleiviams, mokomosios meninės akcijos ikimokyklinio ugdymo įstaigose, žalieji senjorų festivaliai, geriausiai atliekas rūšiuojančių gyvenamųjų namų bendrijos, sodų bendrijos, garažų bendrijos konkursai, įvairūs eksperimentai, skatinantys vengti atliekų, renkantis didesnes, geriau suvartojamas pakuotes, interaktyvūs užsiėmimai ir pan.

Į atskirą renginių grupę reiktų išskirti šeimoms skirtus aplinkosauginius projektus. Tai užtikrintų mokyklose, įstaigose, viešojoje erdvėje įgytų žinių įtvirtinimą, ekologinių idėjų realizavimą, atsakingo požiūrio į gamtos vertybes ugdymą šeimose.

Mokymai, susitikimai

Įgyvendinant Aplinkosauginio švietimo ir visuomenės informavimo programą labai svarbūs yra susitikimai su tikslinėmis auditorijomis ir specialistų, galinčių skleisti ir teikti informaciją visuomenei aktualiais aplinkosauginiais klausimais, mokymai.

Susitikimai yra tiesioginio bendravimo priemonė, užtikrinanti efektyviausią informacijos perdavimo principą „iš lūpų į lūpas“. Tokie susitikimai turėtų būti rengiami su nedidelėmis gyventojų grupėmis, pvz. aplinkosaugos specialistais, švietimo atstovais, visuomenės sveikatos specialistais, seniūnais, bendruomenių pirmininkais ir t.t. Tikslinga į tokius susitikimus pasikviesti aplinkai draugiško gyvenimo būdo propaguotojus.

Efektyvūs yra susitikimai su bendruomene įvairių švenčių metu: atliekų tvarkymo specialistų tiesioginis bendravimas padeda lengviau atsirasti tarpusavio supratimui, mažinti neigiamas išankstines nuostatas ir padeda gerinti atliekų tvarkytojų įvaizdį, didina jų autoritetą.

Susitikimuose su bendruomenėmis aptartinos sveikos ir ekologiškai švarios gyvenamosios, darnaus vartojimo temos, atliekų vengimo ir rūšiavimo problemos bei svarba.

Pagrindinis šių susitikimų tikslas – aplinkosauginių idėjų propagavimas, suvokimo, kad atliekų rūšiavimas yra šiandienos būtinybė ir kiekvieno žmogaus pareiga bei jo kultūros dalis, stiprinimas.

Svarbu organizuoti mokymus, paskaitas, konferencijas, seminarus aplinkosaugos specialistams, ikimokyklinio ugdymo bei kitų švietimo įstaigų darbuotojams, pateikiant jiems naujausią informaciją bei skatinant jos sklaidą ir įtvirtinimą visuomenėje.

Susitikimai ir mokymai turėtų būti ne tik teorinio, bet ir praktinio, demonstracinio pobūdžio, išvažiuojamieji. Jie gali vykti Alytaus regiono atliekų tvarkymo technologijų parke, daiktų mainų punktuose, rūšiavimo centruose (didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse).

Informacijos pateikimo būdai

Labai svarbu plačiai ir išsamiai nušviesti kiekvieną akciją ar aplinkosauginį renginį, nepriklausomai nuo to, ar tai būtų plačiai visuomenei ar konkrečiai jos grupei skirta priemonė. Netgi labai nedidelei auditorijai skirtos renginio viešinimas atkreipia dėmesį į aplinkosaugines problemas ir tą galimybę kaskart būtina išnaudoti.

Pranešimai spaudai, spaudos konferencijos, žinutės socialiniuose tinkluose, informacija ARATC ir savivaldybių interneto svetainėse bei kiti informavimo būdai turi tapti neatsiejama kiekvieno aplinkosauginio renginio dalimi.

Informacijos skaida turi būti labai tikslinga, pasirenkamas auditorijai, kuria ta informacija yra aktualiausia, labiausia prieinama ir priimtina informavimo šaltinis.

Iki šiol didžiausia Alytaus regiono atliekų centro skelbiamos informacijos dalis vartotojus pasiekia naudojant tradicines žiniasklaidos priemones: periodinius spaudos leidinius (vietos laikraščius), internetinius naujienų portalus, vietos radiją bei televiziją.

Operatyviai informacijai skleisti ir aktyviai komunikacijai vykdyti būtina pasitelkti socialinius tinklus.

Didžiulį poveikį turi vaizdinė informacija, kurią galima skleisti išnaudojant ne tik Regioninės televizijos (Alytaus regione veikia viena regioninė televizija), bet ir interneto galimybes. Tikslinga rengti ir transliuoti ne tik informacinius reportažus, bet ir socialinės reklamos klipus, kurių dažnas kartojimas priverčia auditoriją įsiminti perteikiamą informaciją.

Internetinės priemonės ir galimybės gali būti panaudotos ir gyventojų nuomonės tyrimams, rengiant nedidelės apimties apklausas, aktualiausiais aplinkosauginiais klausimais, aiškinantis gyventojų požiūrį į naujoves, jų rūšiavimo įpročius.

Viena iš labiausiai gyventojams priimtinių informavimo priemonių yra informaciniai lankstinukai, brošiūros, kita dalomoji medžiaga, patenkanti tiesiai į atliekų turėtojų rankas. Todėl tokiu būdu skleidžiamos informacijos srautas turėtų būti nuolat atnaujinamas ir palaikomas. Lankstinukus pravartu dalinti įvairių aplinkosauginių akcijų ir renginių metu, platinti juos per seniūnijas bei įstaigas, juos turi dalinti konteinerių aikštelėse budintys prižiūrėtojai bei rūšiavimo centrų darbuotojai. Nuolatinis informacijos pateikimas platinant lankstinukus, turėtų tapti nepertraukiamu procesu, o dalomosios informacijos priemonės nuolat atnaujinamos, keičiamos.

Pačią aktualiausią informaciją tikslinga spausdinti kitoje mokėjimo pranešimų pusėje, kas pastaraisiais metais kai kuriose savivaldybėse ir buvo sėkmingai daroma.

Informacijos sklaidai būtina išnaudoti prie seniūnijų ir įstaigų esančius informacinius standus, talpinant juose ir aktualią informaciją, ir vaizdinę medžiagą: plakatus, nuotraukas, konkursinių piešinių reprodukcijas.

Informacijos sklaidai jau yra ir toliau turi būti išnaudojami informaciniai standai prie sodų bendrijų, atliekų konteinerių aikštelių. Informacija čia turi būti pateikiama labai konkreti, patraukianti dėmesį ir nuolat atnaujinama.

Informacijos skelbimas, nuolat platinant nedidelius informacinius leidinius bei įrengiant standus prie atliekų konteinerių svarbus ir tuo, kad tai yra vienas labiausiai prieinamų informacijos pateikimo būdų kaimo, atokių

---

vietovių, vyresnio amžiaus gyventojams, kuriuos pasiekia gerokai mažesnis aplinkosauginės informacijos srautas iš kitų šaltinių.

VI. AUDITORIJA

Ekologinio švietimo efektyvumą užtikrina įvairioms visuomenės grupės skirtų aplinkosauginių priemonių ir pateikiamos informacijos visuma. Įgyvendinant Alytaus regiono atliekų tvarkymo ekologinio švietimo programą, išskirtinos šios visuomenės grupės:

1. Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikai.
2. Vietos bendruomenės.
3. Aplinkosaugos specialistai.
4. Verslininkai, ūkininkai.
5. Medikai, visuomenės sveikatos specialistai.
6. Pedagogai.
7. Už viešąją tvarką atsakingi pareigūnai.
8. Savivaldybių administracijų, tarybų nariai.
9. Žiniasklaida.

Kiekvienai visuomenės grupei parinktina jai priimtina ir tinkama ekologinio švietimo ir informacijos pateikimo forma: meninės priemonės, interaktyvios pamokos, edukacijos, ekskursijos – vaikams, fotonuotraukų, idėjų konkursai – jaunimui, susitikimai, konferencijos, seminarai, ekskursijos – suaugusiųjų tikslinėms grupėms.

Išskirtinos kiekvienai visuomenės grupei aktualios ir suprantamos temos bei jai priimtinas informacijos pateikimo būdas.

Atsakingas vartojimas, sąmoningas atliekų tvarkymas, aplinkos kokybė ir žiedinės ekonomikos nuostatų įgyvendinimas priklauso nuo kiekvieno žmogaus, įmonės ir organizacijos, valdžios institucijų pastangų. Alytaus regiono atliekų tvarkymo centro uždutis – skatinti šias pastangas, duoti impulsą kiekvienam savo asmeninės atsakomybės suvokimui, formuoti visuomenės nuostatas atsakingai elgtis su atliekomis, skatinti pasirinkti tinkamus atliekų tvarkymo būdus bei priemones ir ugdyti atsakingo vartojimo įpročius.

VII. LAUKIAMAI REZULTATAI

Alytaus regiono Aplinkosauginio visuomenės švietimo ir informavimo programos įgyvendinimas užtikrins nuolatinį ir išsamų visuomenės informavimą atliekų tvarkymo bei rūšiavimo klausimais, formuos atsakingą jos požiūrį į aplinką, skatins elgsenos su atliekomis pokyčius, sudarys galimybes visuomenei aktyviai dalyvauti aplinkosauginiuose projektuose bei diskusijose, priimant svarbius sprendimus, gerins komunikaciją su atskiromis visuomenės grupėmis, didins abipusį pasitikėjimą ir įmonės autoritetą.

Įgyvendinant Programą, yra laukiami šie rezultatai:

- išaugęs visuomenės sąmoningumas atliekų tvarkymo ir rūšiavimo klausimais;
- padidėjęs dėmesys gyvenamosios aplinkos kokybei ir siekis ją gerinti;
- pagerėjęs informacijos apie atliekų tvarkymą prieinamumas, jos nuoseklumas ir kokybė;
- aktyvus visuomenės dalyvavimas aplinkosauginiuose projektuose ir aplinkosauginių klausimų svarstyme;
- pagerėjęs bendradarbiavimas tarp bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų bei valdžios institucijų;
- užtikrinta aktualių aplinkosauginių žinių sklaida plačiajai visuomenei;
- išaugęs aplinkosauginių iniciatyvų skaičius;

-
- padidėjęs visuomenės suvokimas apie būtinybę saugoti regiono kraštovaizdį ir gamtos vertybes;
  - įtvirtinta darnios regiono plėtros samprata.

Programos efektyvumą pagrindžiantys veiksniai yra šie:

- apsilankymų skaičius ARATC ir regiono savivaldybių aplinkos apsaugos skyrių svetainėse;
- išleistų ir visuomenei padalintų informacinių leidinių (lankstinukų, atmintinių, šviečiamųjų leidinių) egzempliorių skaičius ir informacijos pobūdis;
  - surengtų mokymų – seminarų, konferencijų - aplinkosaugos specialistams skaičius ir juose skleistos informacijos pobūdis;
  - surengtų susitikimų su bendruomenėmis skaičius;
  - mokymų bei susitikimų dalyvių skaičius;
  - aplinkosauginių projektų regione skaičius;
  - straipsnių, TV reportažų, vaizdo klipų, radijo laidų, garso klipų paskelbimo visuomenės informavimo priemonėse skaičius ir periodiškumas.

Efektyvumui neišvengiamos įtakos turi ir leidiniuose, laidose, mokymuose, susitikimuose pateikiamos informacijos kokybė, pasirinktos tematikos įvairovė bei jos aktualumas konkrečiai auditorijai.

VEIKSMŲ PLANAS 2020 – 2022 metams

Eil. Nr.	Numatoma veikla	Atsakinga institucija	Numatomos lėšos EUR	Įgyvendinimo laikotarpis
1	2	3	4	5
1.	<p>Informacinė dalomoji medžiaga:</p> <p>1. Lankstinukai apie rūšiovimą, akcentuojant maisto atliekų atskirą surinkimą individualių ir daugiabučių namų gyventojams (įrengus naujas konteinerių aikšteles).</p> <p>2. Skrajutės apie maisto atliekų rūšiovimą individualių ir daugabučių namų gyventojams.</p> <p>3. Kalendoriukai/skrajutės rūšiovimo centrų lankytojams.</p> <p>4. Atmintinės atliekų turėtojui platinamos su mokėjimo pranešimais apie maisto/virtuvės atliekų rūšiovimą; didelių gabaritų atliekų tvarkymą; tekstilės atliekų tvarkymą pavojingų atliekų tvarkymą.</p> <p>5. Informacijos stendams prie konteinerių aikštelių, sodų, garažų bendrijų, kapinių sukūrimas ir gamyba, atnaujinant nerečiau kaip vieną kartą per mėn.</p> <p>6. Lankstinukai atskiroms grupėms: sodų bendrijoms, garažų bendrijoms ir pan.</p>	<p>ARATC Regiono savivaldybių aplinkosaugos skyriai</p> <p>ARATC Regiono seniūnai</p>	<p>2000</p> <p>2000</p> <p>1500</p> <p>800</p> <p>3600</p> <p>2000</p>	<p>2020-2022 m. balandis</p> <p>2020-2022 m. rugsėjis</p> <p>2020-2022 m. lapkritis-gruodis 2020-2022 m.</p> <p>2020-2022 m.</p> <p>2020-2022 m.</p>
2.	<p>Mokomieji, reprezentaciniai leidiniai</p> <p>1. Vaikams skirto grožinės literatūros leidinio, pristatančio pakartotinio naudojimo sistemą, parengimas ir leidyba.</p> <p>2. Leidinio, skirto Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemos 20 metų veiklai, parengimas ir leidyba.</p> <p>3. Edukacinio leidinio apie maisto/virtuvės atliekų prevenciją ir jų tvarkymą (spalvinimo knygelės, kryžiažodžių rinkinio, stalo žaidimo), skirto pradinių klasių moksleiviams parengimas ir leidyba.</p> <p>4. Reprezentacinių kalendorių su svarbia aplinkosaugine informacija leidyba.</p>	<p>ARATC Regiono savivaldybių švietimo skyriai</p> <p>ARATC</p> <p>ARATC Regiono savivaldybių švietimo skyriai</p> <p>ARATC</p>	<p>9000</p> <p>4000</p> <p>3500</p> <p>3000</p>	<p>2020-2021 m.</p> <p>2022 m.</p> <p>2021 m.</p> <p>2020-2022 m.</p>

1	2	3	4	5
3.	<p>Informacijos sklaida regiono žiniasklaidos priemonėse</p> <p>1. Regiono savivaldybių laikraščiuose (ne mažiau kaip 5 leidiniuose) skelbti aktualią informaciją apie atliekų tvarkymą šiomis temomis: maisto/virtuvės atliekų tvarkymas; atliekų prevencija, vartojimo mažinimas; rūšiavimas; didelių gabaritų atliekų tvarkymas; pakartotinis naudojimas.</p> <p>2. Nuolat skelbti informaciją regiono naujienu portaluose (ne mažiau kaip 5 portaluose), regiono savivaldybių įstaigų interneto portaluose, transliuoti juose informacinius skydelius.</p> <p>3. Rengti ir transliuoti informacines laidas, garso klipus bei radijo laidas; viktoriai, žaidimus apie rūšiavimą; diskusijas atskirą apie maisto/virtuvės atliekų surinkimą; reportažus apie pakartotinio naudojimo galimybes.</p> <p>4. Informacinių TV reportažų, vaizdo klipų sukūrimas ir transliacija; laidų ciklas apie regiono gyventojų patirtį rūšiuojant maisto/virtuvės atliekas; laidų ciklas apie žaliųjų atliekų kompostavimą ir komposto panaudojimą; laidų ciklas pakartotinio naudojimo patirtį bei verslo galimybes; vaizdo klipai apie rūšiavimą.</p> <p>5. Režisieriavimo filmo apie regiono atliekų tvarkymo sistemą sukūrimas.</p>	ARATC Savivaldybių aplinkos apsaugos skyriai	12000/metams 19500 (6500/metams) 7500 7200 (2400/metams) 5000	2020-2022 m. 2020-2022 m. 2020-2022 m. 2020-2022 m. 2020 m.
4.	<p>Informacijos sklaida socialiniuose tinkluose</p> <p>1. Sukurti ir administruoti ARATC paskyrą/puslapį populiariuose socialiniuose tinkluose.</p>	ARATC	3000	2020-2022 m.

1	2	3	4	5
5.	<p>Renginiai, konkursai, ekskursijos</p> <p>1. Konkursų aplinkosaugine tema organizavimas įvairaus amžiaus moksleiviams bei suaugusiems; rašinių konkursas tema „Mažiau yra geriau“ (vartojimo mažinimas, atliekų prevencija); rašinių konkursas „Nesuvalgiau“ (maisto atliekų mažinimas); nuotraukų konkursas kompostavimo tema; proginių dekoracijų, sukurtų iš naudotų daiktų, konkursai.</p> <p>2. Eksperimentas „Ieškau draugiškos pakuotės“</p> <p>3. Europos atliekų mažinimo savaitei skirtų renginių-konkursų ir kalėdinės popietės organizavimas (vieną kartą per metus)</p> <p>4. Aplinkai draugiškiausios verslo įmonės rinkimai.</p> <p>5. Ekologiškiausios regiono bendruomenės konkursas.</p> <p>6. Alytaus regiono pakartotino naudojimo sistemos ir technologijų parko pristatymas, rengiant ekskursijas, atskiroms visuomenės grupėms: bendrijų pirmininkams, bendruomenių pirmininkams, seniūnams, moksleiviams ir kt.</p> <p>7. ARATC veiklos ir atliekų tvarkymo sistemos pristatymas bendruomenių šventėse; žaidimų rūšiavimo tema organizavimas; maisto/virtuvės atliekų rūšiavimo praktinės pamokos; antrinio daiktų panaudojimo galimybių edukacijos.</p>	<p>ARATC Savivaldybių aplinkos apsaugos ir švietimo skyriai</p> <p>ARATC Savivaldybių aplinkos apsaugos ir švietimo skyriai</p> <p>ARATC Savivaldybių aplinkos apsaugos ir švietimo skyriai</p> <p>ARATC Savivaldybių aplinkos apsaugos skyriai</p> <p>Savivaldybių aplinkos apsaugos skyriai, seniūnai</p> <p>ARATC Savivaldybių aplinkos apsaugos skyriai</p> <p>ARATC</p>	<p>1000</p> <p>1500</p> <p>7500 (2500/metams)</p> <p>2500</p> <p>2500</p> <p>10000</p> <p>6300 (2100/metams)</p>	<p>2020-2022 m.</p> <p>2020 m.</p> <p>2020-2022 m.</p> <p>2021 m.</p> <p>2020-2022 m.</p> <p>2020-2022 m.</p> <p>2020-2022 m.</p>

1	2	3	4	5
6.	<p>Susitikimai, konferencijos, edukacijos</p> <p>1. Konferencija, skirta Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo 20 metų sukakčiai.</p> <p>2. Susitikimai su seniūnaičiais, Trečiojo amžiaus universiteto lankytojais, policijos pareigūnais, visuomenės sveikatos specialistais.</p> <p>3. Seminarai aplinkosaugos specialistams.</p> <p>4. Edukaciniai užsiėmimai įstaigose įvairioms visuomenės grupėms: kaimo bendruomenėms, įmonėms, savanoriškoms vaikų ir jaunimo neformalaus ugdymo organizacijoms (skautai, šauliai ir kt), vaikų ir jaunimo dienos centrams, neįgalųjų centrams, senelių globos namams.</p> <p>5. Edukaciniai užsiėmimai „TikoTiks“ centre moksleiviams, kaimo bendruomenėms, įmonėms, savanoriškoms vaikų ir jaunimo neformalaus ugdymo organizacijoms (skautai, šauliai ir kt), vaikų ir jaunimo dienos centrams, neįgalųjų centrams, senelių globos namams.</p>	<p>ARATC</p> <p>ARATC</p> <p>ARATC</p> <p>ARATC Regiono savivaldybių švietimo skyriai</p> <p>ARATC Savivaldybių švietimo skyriai</p>	<p>5000</p> <p>2500</p> <p>2000</p> <p>500</p> <p>500</p>	<p>2022 m.</p> <p>2020-2022 m.</p> <p>2020-2022 m.</p> <p>2020-2022 m.</p> <p>2020-2022 m.</p>
7.	<p>1. Sociologinė gyventojų apklausa apie atliekų rūšiavimo įpročius.</p> <p>2. Anketų apie gyventojų rūšiavimo įpročius platinimas renginių metu.</p> <p>3. Mini apklausos apie atskirų rūšių atliekų (maisto/virtuvės, tekstilės, kombinuotosios pakuotės ir kt.) tvarkymą internetiniuose portaluose, socialinių tinklų paskyrose.</p>	<p>ARATC Savivaldybių Aplinkos apsaugos skyriai</p>	<p>3000</p>	<p>2020 m.</p>

Bendra numatoma lėšų suma 2020-2022 m. 154 400 EUR (51467 EUR/metams)

PASTABA. Paskaičiuota suma yra preliminari.